

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 54/2017(37))

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «ΣΤ. ΚΑΝΑΛΙ ΕΞΙ»

Ημερομηνία Απόφασης: 10 Οκτωβρίου, 2017

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Πετρή Κασάπη, Προέδρου, Ξενοφώντος Χαραλάμπους, Αντιπροέδρου, Σέργιου Ποΐζη, Τάσου Κυρμίτση, Ισίδωρου Κολώτα, Αγγελικής Λαζάρου και Μαρίας Κούσιου, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει αυτεπάγγελτα την από μέρους του ραδιοφωνικού οργανισμού «ΣΤ. ΚΑΝΑΛΙ ΕΞΙ» πιθανή παράβαση του **Κανονισμού 25(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Σύμφωνα με τον πιο πάνω Κανονισμό:

25. Οι πιο κάτω κανόνες αφορούν τη γλώσσα που χρησιμοποιείται στις εκπομπές:

(3) Απαγορεύεται-

(α) Η χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες θρησκευτικών, φυλετικών, πολιτικών ή άλλων κοινωνικών ομάδων.

* Οι υπογραμμίσεις δικές μας

Ύστερα από σχετική απόφαση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, με επιστολή της ημερομ. **23.5.2017**, έθεσε ενώπιον του οργανισμού τη διερευνώμενη παράβαση. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρονται, μεταξύ άλλων και τα πιο κάτω:

Εάν επιθυμείτε να υποβάλετε οποιοσδήποτε εξηγήσεις και/ή παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με την ως άνω πιθανή παράβαση, καλείσθε όπως τις υποβάλετε υποχρεωτικά γραπτώς στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) ημερών, από τη λήψη της παρούσας επιστολής.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να επιθεωρήσετε, προς τον πιο πάνω σκοπό, το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, παρακαλείσθε όπως ενημερώσετε άμεσα την Αρχή και εν πάση περιπτώσει, εντός επτά (7) ημερών από την ημερομηνία λήψης της παρούσας επιστολής, για να καθοριστεί η ημερομηνία και η ώρα της επιθεώρησης.

Εάν η Αρχή δεν λάβει οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην καθορισμένη προθεσμία, δύναται να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντησή σας.

Η διερευνώμενη παράβαση εκτίθεται πιο κάτω στο υποστοιχείο 1:

1. Στις **2.3.2017**, μεταξύ των ωρών **12:05 – 13:00**, ο οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα «**Μεσημεριανό De Ζαβού**», στο πλαίσιο του οποίου έγινε **χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες θρησκευτικών ή πολιτικών ομάδων**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 25(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Συγκεκριμένα, ο παρουσιαστής του προγράμματος Χρήστος Ζαβός, αναφερόμενος σε επίσκεψη Σαουδάραβα βασιλιά στην Ινδονησία με χρυσό αεροπλάνο, ανέφερε, μεταξύ άλλων, τα εξής:

Χρήστος Ζαβός (παρουσιαστής): -«Είναι και κάτι κουφά πράματα που διαβάζεις και σου σηκώνεται η τρίχα της κεφαλής, δηλαδή σε παίρνει ο Διάβολος ας πούμε – και με συγχωρείς κιόλας που τον επικαλούμαι – αλλά είναι κάποια πράματα ρε παιδί μου, δηλαδή διαβάζω εδώ μια είδηση ας πούμε: Πήγε, λέει ο ποιος; Ένας εκ των Σαουδαράβων, αυτούς τους τεράστιους,

τους πολύ μεγάλους και ζάμπλουτους, ο βασιλιάς ... Πήγε, λέει, μια επίσκεψη στην Ινδονησία με χρυσό αεροπλάνο, αν είναι δυνατόν αγαπητοί ακροατές, που στο καλό πάει αυτός ο πλανήτης. Με χρυσό αεροπλάνο. Και πως κατέβηκε; Προκειμένου να κατεβεί από το αεροπλάνο το ομορφόπαιδο – υπερβολή είναι αυτό - επιστρατεύτηκε κυλιόμενη σκάλα, μα είναι αυτό ποτέ δυνατό, που να πάρει η ευχή; Δεν φτάνει είναι χρυσό το αεροπλάνο; Βάλτο για ρολόι που να σε πάρει η ευχή. Διαφορετικό ποπό έχεις από όλους εμάς τους υπόλοιπους; ... Είναι κάτι πράγματα που βλέπεις και ακούς. Πεινάνε τα παιδιά στην Αφρική, πεινάνε και σκοτώνονται παντού ανά τον πλανήτη και είναι άλλοι που ταξιδεύουν, λέει, με χρυσά αεροπλάνα....

*Τέτοια συμβαίνουν και **οπλίζουν το μυαλό των ηλίθιων, των φασιστών, ας πούμε, των ακροδεξιών**, κατάλαβες τι γίνεται; Γιατί σου λέει: ‘καλά ρε μεγάλε, αφού εσύ έχεις χρυσό αεροπλάνο, γιατί τέλος πάντων δεν ταΐζεις μερικά, τους ομόθρησκούς σου;’ Και πάει λέγοντας. Αυτές οι καταστάσεις είναι που έθρεψαν και όλα αυτά τα μυαλά.»*

Ο οργανισμός, με επιστολή του Γενικού Διευθυντή του κ. Μιχάλη Παπαευαγόρου ημερομ. **24.5.2017** προς την Αρχή, υπέβαλε γραπτώς τις εξηγήσεις και/ή παραστάσεις και/ή θέσεις του οργανισμού σε σχέση με την εν λόγω υπόθεση. Αντίγραφο της επιστολής του οργανισμού επισυνάπτεται ως **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α’**.

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιον μας στοιχεία και περιστατικά της υπό εξέταση υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένων και των γραπτών θέσεων του οργανισμού, και κατόπιν ακρόασης του εν λόγω προγράμματος κρίνουμε ότι:

Στις **2.3.2017**, μεταξύ των ωρών **12:05 – 13:00**, ο οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα **«Μεσημεριανό De Zaβού»**, στο πλαίσιο του οποίου έγινε **χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες θρησκευτικών και πολιτικών ομάδων**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 25(3)(α)** (υποστοιχείο 1) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000). [Τα γεγονότα του υποστοιχείου 1 εκτίθενται στις σελίδες 2-3 της παρούσας απόφασης.]

Συγκεκριμένα, ο παρουσιαστής του προγράμματος Χρήστος Ζαβός, αναφερόμενος σε επίσκεψη Σαουδάραβα βασιλιά στην Ινδονησία με χρυσό αεροπλάνο, προέβη, μεταξύ άλλων, σε σχόλια όπως **«σε παίρνει ο Διάβολος»**, **«Διαφορετικό ποπό έχεις από όλους εμάς τους υπόλοιπους;»**, **«Τέτοια συμβαίνουν και οπλίζουν το μυαλό των ηλίθιων, των φασιστών, ας πούμε, των**

ακροδεξιών, μέσω των οποίων γίνεται χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες θρησκευτικών και πολιτικών ομάδων.

Η Αρχή θεωρεί ως ατυχές και αχρείαστο το σχόλιο *«Τέτοια συμβαίνουν και οπλίζουν το μυαλό των ηλίθιων, των φασιστών, ας πούμε, των ακροδεξιών»* - μέσω του οποίου θίγονται οι ευαισθησίες συγκεκριμένων πολιτικών ομάδων - και θα μπορούσε να αποφευχθεί.

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς και τις θέσεις του οργανισμού, όπως προβάλλονται στην επιστολή του Γενικού Διευθυντή του ημερομ. 24.5.2017, έχουμε να παρατηρήσουμε τα ακόλουθα:

Όσον αφορά στον ισχυρισμό του οργανισμού ότι *«δεν μπορούμε να αντιληφθούμε σε πιο σημείο έσφαλλε ο παραγωγός του προγράμματος Χρήστος Ζαβός, ο οποίος επέκρινε όσους εκφράζουν ρατσιστικές απόψεις επικαλούμενοι διάφορες συμπεριφορές όπως αυτή του Σαουδάραβα»*, η Αρχή μετά λύπης της διαπιστώνει ότι ο οργανισμός δεν αντιλήφθηκε την παράβαση, προκειμένου να μην την επαναλάβει στο μέλλον. Η δε επικαλούμενη συμπεριφορά του Σαουδάραβα (το να ταξιδεύει δηλαδή με χρυσό αεροπλάνο), πέραν της οικονομικής σπατάλης, η οποία πιθανότατα να δημιουργεί οικονομικές ανισότητες, δεν οδηγεί απαραίτητα στο συμπέρασμα που ισχυρίζεται ο παρουσιαστής, ότι δηλαδή τέτοιες συμπεριφορές θρέφουν ακροδεξιές ή φασιστικές ιδεολογίες. Η έκφραση ρατσιστικών απόψεων είναι όντως καταδικαστέα. Ωστόσο, η έκφραση ατεκμηρίωτων συμπερασμάτων, στοχεύοντας σε συγκεκριμένες πολιτικές ομάδες, ενδέχεται επίσης να θεωρηθεί ως ρατσιστικός λόγος.

Ως προς το σχόλιο του οργανισμού ότι *«είμαστε έτοιμοι εάν το κρίνετε σκόπιμο, να απολογηθούμε ανεπιφύλακτα σε όποιο ηλίθιο, φασίστα ή ακροδεξιό που είναι και ταυτόχρονα ρατσιστής, αισθάνεται θιγμένος από την εν λόγω αναφορά του Χρήστου Ζαβού, εφόσον μας το ζητήσει»*, η Αρχή αντιπαρέρχεται το ειρωνικό ύφος του Γενικού Διευθυντή του οργανισμού και σημειώνει τα εξής: Τόσο από το σχόλιο του παρουσιαστή, όσο και από την απάντηση του Γενικού Διευθυντή του οργανισμού, διαφαίνεται ότι ο οργανισμός θεωρεί ως δεδομένο ότι τα άτομα που ανήκουν στην πολιτική ομάδα των ακροδεξιών είναι ταυτόχρονα και ηλίθιοι, φασίστες και ρατσιστές. Είναι ένα πράγμα να εκφράζονται απόψεις και διαφωνίες ως προς συγκεκριμένες πολιτικές

ιδεολογίες. Είναι όμως ένα δεύτερο - και καταδικαστέο - να προβαίνουμε σε αχρειαστούς χαρακτηρισμούς, ειρωνικά σχόλια και ατεκμηρίωτα συμπεράσματα, μέσω των οποίων θίγονται συγκεκριμένες πολιτικές ομάδες.

Η Αρχή τονίζει ότι οι όποιες απόψεις, θέσεις ή σχόλια εκφράζονται κατά τη διάρκεια προγραμμάτων, είτε από τους παρουσιαστές, είτε από τους προσκεκλημένους τους, είτε από τους τηλεθεατές / ακροατές, θα πρέπει να είναι σύμφωνες με τις πρόνοιες της νομοθεσίας και να μην θίγουν τις ευαίσθησιες θρησκευτικών, φυλετικών, πολιτικών ή άλλων κοινωνικών ομάδων. Στην προκειμένη περίπτωση, δεν διαφεύγει της προσοχής της Αρχής, ότι τα συγκεκριμένα σχόλια έγιναν από τον ίδιο τον παρουσιαστή του προγράμματος.

Ως εκ τούτου, η Αρχή καλεί τον οργανισμό να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός ως προς τη χρήση της γλώσσας και την ποιότητα του λόγου κατά τη διάρκεια των προγραμμάτων του και να διασφαλίζει ότι, στο πλαίσιο των προγραμμάτων του, αποφεύγονται σχόλια μέσω των οποίων θίγονται οι ευαίσθησιες θρησκευτικών, φυλετικών, πολιτικών ή άλλων κοινωνικών ομάδων.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχει παράβαση του **Κανονισμού 25(3)(α)** (υποστοιχείο **1**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000) και επιβάλλει στον οργανισμό την κύρωση της **Προειδοποίησης**.

Η Αρχή επιστά την προσοχή του οργανισμού στο ότι δεν θα επιδείξει την ίδια επιείκεια σε περιπτώσεις διάπραξης παρόμοιας φύσεως παραβάσεων από τον οργανισμό στο μέλλον.

(ΡΟΝΑ ΠΕΤΡΗ ΚΑΣΑΠΗ)
Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

M.A.